

розуміння, інтерпретації та репрезентації минулого, що перебувають у процесі постійної взаємодії та взаємного доповнення. Історична пам'ять – це не історія, і не частина історії, а фактично форма репрезентації минулого, яку досліджують історики.

В українській гуманітарній науці існує феномен історичної пам'яті, яка відрізняється в різних регіонах, як мінімум, на рівні Захід – Схід. Тому існує складність у створенні універсальної історії, яка б об'єднала різні варіанти історичні пам'яті в єдине ціле.

Бібліографічні посилання:

1. Грицак Я. Й. 26-й процент, або Як подолати історію. К.: Фонд Порошенка, 2014. 136 с.
2. Дашкевич Ярослав. Україна на межі між Сходом і Заходом (XIV-XVIII ст.) // ЗНТШ. Т. ССХХІІ: Праці історико-філософської секції. Львів, 1991. С. 28-44.
3. Зашкільняк Леонід. Історична пам'ять та історіографія як дослідницьке поле для інтелектуальної історії // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. 2006-2007/15. С. 855–862.
4. Нагорна Л. П. Історична пам'ять: теорії, дискурси, рефлексії. К.: ПІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2012. 328 с.
5. Удод О. А. Шкільна історична освіта як репрезентант політики пам'яті // Національна та історична пам'ять. Політика пам'яті у культурному просторі: Зб. наук. праць. К.: УІНТ, 2013. Випуск 8. С. 8–13.
6. Яковенко Н. «Образ себе» – «образ іншого» у шкільних підручниках з історії // Шкільна історія очима істориків-науковців. К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2008. С. 113–121.

Кочетова Тетяна Євгеніївна,
студентка Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
Ліжник Владислава Сергіївна,
студентка Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

БУЛІНГ: ЖОРСТОКІСТЬ СЬОГОДЕННЯ

Сучасне суспільство стало свідком вибуху насильства. Об'єктами таких дій стають не завжди лише дорослі. Булінг (цькування) – різновид насильства, навмисного, що не носить характеру самозахисту, тривале фізичне чи психологічне насильство з боку індивіда чи групи, які мають певні переваги (фізичні, психологічні, адміністративні тощо) стосовно індивіда, що на їх думку не має цих переваг, яке відбувається переважно в організованих колективах з певною особистою метою [1].

Провівши дослідження серед учнів Комунального закладу «Середньої загальноосвітньої школи № 7» (м. Дніпро), ми дізналися, що починаючи вже

з 5-го класу діти вже знають, що таке булінг, а деякі вже були свідками та навіть жертвами цього явища.

Нами було залучено у якості респондентів дітей та підлітків з 9 до 17 років, всього налічувалося 100 осіб. З них було 55 хлопчиків і 45 дівчат. Ми виявили, що 39% дітей зазнавали приниження у школі, а 61% дітей, на щастя, на даний момент не ставали жертвами булінгу. Діти, які стали жертвами знущання однолітків, більш за все зазнавали морального та фізичного насильства (95%). Дуже мало тих, хто зазнавав матеріального та психічного, приблизно 5%. За допомогою більшість з них зверталася до батьків (80%), лише деякі до вчителів та друзів (10%). І майже немає тих, які б звернулися по допомогу до психолога, деє лише 2% дітей. Але є й ті, які не зверталися взагалі ні до кого (8%).

Коли діти відповідали на запитання: чи присутнє явище булінгу в їхній школі? То результати були такими: 70% дітей вважають, що в їхній школі присутнє явище булінгу і лише 30% це заперечували.

Найчастіше агресорами в явищі булінгу підлітки вважають групи однолітків та групи старшокласників. А деякі, приблизно 5%, кажуть, що агресорами є навіть малолітні діти. 80% дітей вважає, що найчастіше агресорами у явищі булінгу є саме хлопці, адже вони є більш агресивними та нервово збудженими, ніж дівчатка. 6% вважають, що агресори – це дівчата, 9% – як хлопці, так і дівчата, 5% – не відповіли на запитання.

На питання, як вчителі реагують на випадки булінгу, 85% дітей відповіли, що вчителі вимагають припинити сварки; інші 15%, що викладачі покладають вирішення проблем на самих учнів, не втручаючись в їх стосунки або ж взагалі не звертають уваги на такі випадки.

Щоб покращити стосунки в школі більшість дітей, тобто 50%, вважають, що у цьому допоможе взаємне доброзичливе ставлення один до одного, 23% дітей вважає, що потрібно влаштовувати більше поїздок класом і більше спілкуватися між собою, 6% – якщо погані учні не будуть заважати вчитися решті, то стосунки у школі значно покращаться, 5% – що для того, аби поліпшити стосунки у школі потрібно, щоб вчителі ставилися однаково добре до всіх учнів, 4% вважають, що взагалі нічого не потрібно змінювати аби покращити стосунки у школі й лише 1% дітей думає, що для поліпшення стосунків у школі потрібно, щоб старшокласники припинили ображати учнів молодших класів.

Висновок. Виходячи з цього ми дійшли висновку, що більш прийнятним рішенням для припинення явища булінгу в школі, є те, що у навчальному закладі завжди повинен бути присутній психолог, який би приділяв увагу кожній дитині та взагалі класу, проводив би різні психологічні тренінги, допомагав би кожному вирішувати проблеми, пов'язані із непорозумінням з однолітками або вчителями. І на нашу думку, це більш за все би допомогло підлітку розібратися з його душевним станом та поведінкою у колі однолітків. Також дуже добрим було б те, щоб діти більше спілкувалися між собою

та вчителі влаштовували їм більше поїздок класом, це допомогло би дітям порозумітися та знайти спільну мову, при цьому виконуючи одне спільне завдання. Можливо б, саме так, підлітки змогли б позитивно ставитися один до одного і явище булінгу більше не з'являлося в їхньому житті.

Також, як майбутні юристи, ми б рекомендували звертатися до органів Національної поліції, адже за булінг передбачено адміністративну відповідальність. За скоєне правопорушення батькам винних, відповідно до ст. 173-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення, доведеться сплатити від 850 до 1700 грн. (50-100 неоподаткованих мінімумів доходів громадян), а якщо скоєне вдруге або ж групою осіб – штраф сягатиме до 3400 грн. (100-200 неоподаткованих мінімумів), або ж від 40 до 60 годин виправних робіт. Якщо правопорушення вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від 14 до 16 років, їхніх батьків або опікунів каратимуть штрафом до 1700 грн або громадськими роботами на строк до 40 годин. Під санкції потрапляють і керівників шкіл, які не повідомлятимуть поліції про випадки булінгу. [2]

Бібліографічні посилання:

1. Президент підписав закон про боулінг: як каратимуть за жорстокість у школі. / URL: <http://www.5.ua/polityka/prezydent-pidpysav-zakon-pro-bulinh-iak-karatymut-zazhorstokist-u-shkoli-184854.html>
2. Кодекс України об административных нарушениях. Статья 173-4. Буллинг (травля) участника образовательного процесса / URL: http://kodeksy.com.ua/ka/kodeks_ukrainy_ob_administrativnyh_narusheniyah/173-4.htm

Кримець Людмила Володимирівна,
доктор філософських наук,
старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії
(соціально-гуманітарних проблем)
кафедри суспільних наук
Національного університету оборони України
імені Івана Черняховського

**ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСТВА
У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ
РОЗБУДОВИ ПРАВОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ**

У контексті розбудови правової демократичної держави ключове місце у сфері реформування сфери безпеки і оборони належить запитам громадянського суспільства. Сучасне українське суспільство висуває комплекс професійних і морально-етичних вимог як до окремих військових лідерів,